

Oplegvel Informatienota

Portefeuille J. Nieuwenburg
Auteur Mevr. A Zonderop-Bexkens
Telefoon 0235113537 E-mail: abexkens@haarlem.nl
VVH/ Reg.nr. 2012/274004
Te kopiëren:
B & W-vergadering van 27 november 2012

Onderwerp

Eindevaluatie project uitbreiding gemeentelijke monumentenlijst

DOEL: Informeren

Op 30 november 2008 (zie stuknummer 190) heeft de Raad het college opdracht gegeven om de bestaande gemeentelijke monumentenlijst uit te breiden.

Het project tot de aanwijzing van de door de Raad geselecteerde panden tot gemeentelijk monument is gerealiseerd in de periode 1-1-2009 tot 1-7-2012.

Met de bijgevoegde eindevaluatie project uitbreiding gemeentelijke monumentenlijst legt het college verantwoording af aan de Raad over het verloop van het aanwijzingstraject van 2300 adressen als gemeentelijk monument.

B&W

1. Het college neemt kennis van de eindevaluatie project uitbreiding gemeentelijke monumentenlijst.
2. Het college informeert de commissie Ontwikkeling over dit onderwerp.

Informatienota

Onderwerp: Eindevaluatie project uitbreiding gemeentelijke monumentenlijst
Reg. Nummer: 2012/274004

1. Inleiding

In 2008 heeft het college van de Raad (stuk nummer 190) de opdracht gekregen om de bestaande gemeentelijke monumentenlijst uit te breiden.

Door middel van bijgaande eindevaluatie legt het college verantwoording af over het verloop van het project “uitbreiding gemeentelijke monumentenlijst”. Dit project is begonnen op 1 januari 2009 en afgesloten op 1 juli 2012.

2. Kernboodschap

Voor u ligt de eindevaluatie van het project “uitbreiding gemeentelijke monumentenlijst”. Het aanwijzingsproces is gestart in januari 2009 en medio 2012 afgerond.

Op adresniveau zijn in deze periode de eigenaren van ruim 2400 panden aangeschreven over het voornemen tot aanwijzing als gemeentelijk monument. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in de aanwijzing van 2300 adressen als gemeentelijk monument. Een kleine 100 adressen is uiteindelijk niet aangewezen, omdat uit nader onderzoek bleek dat de monumentale waarden van deze panden inmiddels te zeer waren aangetast.

Met het gereedkomen van het project is Haarlem, na Amsterdam, de tweede monumentenstad van Nederland geworden.

Het project is uitgevoerd binnen het oorspronkelijk beschikbaar gestelde budget en op de planning van drie jaar is er een korte uitloop geweest. Reden daarvan is dat voorafgaand aan het project het aantal betrokken adressen werd ingeschat op 2000, dit bleken er uiteindelijk 2400 te zijn, dus 20% meer.

Onderstaande evaluatie bevat de inhoudelijke-, procedurele- en financiële verantwoording van het project.

De lijsten met aangewezen en afgevalen panden en objecten zijn als bijlage achter in deze nota opgenomen.

3. Consequenties

De gemeentelijke monumentenlijst is uitgebreid met 2300 panden op adresniveau.

Over de resultaten van het project is al een persbericht verschenen voor de uitreiking van het monumentenschildje door de wethouder aan de eigenaren van het laatst aangewezen pand aan het Spaarne 117 op 22 maart 2012

4. Vervolg

Het project tot uitbreiding van de gemeentelijke monumentenlijst is afgerond. De organisator van het burgerinitiatief uit 2007, dat aanleiding was voor de start van het project, is aanwezig geweest bij de uitreiking van het laatste monumentenschildje. Binnenkort verschijnt er een publieksversie (redengevende omschrijving plus foto) van de gemeentelijke monumenten op de gemeentelijke website.

5. Bijlagen

Meezenden bijlage “eindevaluatie project uitbreiding gemeentelijke monumentenlijst”.

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris

de burgemeester

Eindevaluatie project uitbreiding gemeentelijke monumentenlijst 2009-2012

**Hoofdafdeling Veiligheid, Vergunningen en Handhaving
Afdeling Omgevingsvergunning
September 2012**

1. Samenvatting

Voor u ligt de eindevaluatie van het project “uitbreiding gemeentelijke monumentenlijst”. Het aanwijsproces is gestart in januari 2009 en medio 2012 afgerond.

Op adresniveau zijn in deze periode de eigenaren van ruim 2400 panden aangeschreven over het voornemen tot aanwijzing als gemeentelijk monument.

Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in de aanwijzing van 2300 adressen als gemeentelijk monument. Een kleine 100 adressen is uiteindelijk niet aangewezen, omdat uit nader onderzoek bleek dat de monumentale waarden van deze panden inmiddels te zeer waren aangetast.

Met het gereedkomen van het project is Haarlem, na Amsterdam, de tweede monumentenstad van Nederland geworden.

Het project is uitgevoerd binnen het oorspronkelijk beschikbaar gestelde budget en op de planning van drie jaar is er een korte uitloop geweest. Reden daarvan is dat voorafgaand aan het project het aantal betrokken adressen werd ingeschat op 2000, dit bleken er uiteindelijk 2400 te zijn, dus 20% meer.

Onderstaande evaluatie bevat de inhoudelijke-, procedurele- en financiële verantwoording van het project. De lijsten met aangewezen en afgevalen panden en objecten vindt u als bijlage achter in deze nota.

2. Inleiding

Aanleiding voor het project.

Het oorspronkelijke plan voor uitbreiding van de tot dan toe bescheiden gemeentelijke monumentenlijst, ontstond eind jaren '80 van de vorige eeuw met het besef dat het historisch en typerende karakter van Haarlem voor een deel onvoldoende beschermd was tegen sloop en ernstige aantasting. De inventarisatie voor de uitbreiding van de lijst startte in december 1994. Haarlem werd wijk voor wijk, straat voor straat (met uitzondering van Schalkwijk) onderzocht door een drietal deskundigen. Na een eerste schifting van de 20.000 geschouwde panden werd, in overleg met de monumentencommissie, naar 1800 complexen en objecten diepgaander onderzoek verricht. Deze objecten en complexen werden getoetst aan de criteria die ook door het rijk worden gehanteerd voor de aanwijzing van monumenten:

- de stedenbouwkundige waarde;
- de architectonische waarde;
- de historische betekenis.

De beoordeling bleef, ook vanwege de omvang van het project, meestal beperkt tot de buitenzijde van het pand die vanaf de openbare weg zichtbaar was. De selectie leverde uiteindelijk het voorstel op om de gemeentelijke monumentenlijst aan te vullen met een lijst van ruim 700 objecten/complexen (ingeschat werd dat het hier om ongeveer 2000 panden op adresniveau zou gaan).

De redengevende omschrijvingen (de omschrijvingen waarin de monumentale waarden zijn vastgelegd) waren in 2003 klaar. Omdat de politieke aandacht in diezelfde periode verschoof naar bescherming van de ruimtelijke omgeving door middel van de cultuurhistorische waarderingskaart, raakte de bescherming op objectniveau meer naar de achtergrond.

Inmiddels werden enkele van de geselecteerde panden gesloopt. Omdat de panden formeel nog geen monumentenstatus hadden, had de gemeente geen mogelijkheid om de aangevraagde sloopvergunningen te weigeren.

In september 2007 is (naar aanleiding van de sloop aan de Raaks) in Haarlem een burgerinitiatief gestart waarin de raad werd gevraagd om de eerder geselecteerde panden alsnog met spoed als gemeentelijk monument aan te wijzen. Dit burgerinitiatief resulteerde in november 2008 in groen licht van de raad voor het project "uitbreiding gemeentelijke monumentenlijst".

3. Het aanwijsproces

Redengevende omschrijvingen

In 2001, 2002 en 2003 zijn de redengevende omschrijvingen van alle potentiële gemeentelijke monumenten al opgesteld. De toenmalige Monumentencommissie had inmiddels positief geadviseerd over de inhoud en kwaliteit van deze omschrijvingen. Omdat de redengevende omschrijvingen van de betrokken panden dateerden uit 2001 en 2002, zijn deze omschrijvingen voorafgaand aan de start van het project, op 1 juli 2008 nogmaals ter beoordeling voorgelegd aan de Commissie Welstand en Monumenten (nu de ARK). Deze commissie oordeelde dat de gemaakte omschrijvingen van goede kwaliteit waren en daarmee de basis konden blijven vormen voor de bescherming van de geselecteerde objecten/complexen.

Organisatorische inbedding

Het project is uitgevoerd vanuit de hoofdafdeling Veiligheid Vergunningen en Handhaving binnen de afdeling Omgevingsvergunning. Vanuit het projectbudget is een tijdelijk gemeentelijk projectleider aangetrokken. Deze kreeg administratieve en juridische ondersteuning (resp. 24 uur en 4 uur per week, beide uit bestaande capaciteit bij afdeling Omgevingsvergunning). Ook de beide gemeentelijke architectuurhistorici en de beleidsmedewerker monumentenzorg adviseerden de projectleider met regelmaat.

Ten slotte werd voor inhoudelijke advisering over de binnengekomen zienswijzen per aanwijzronde een beperkt aantal uren advies ingekocht van het Monumenten Advies Bureau uit Nijmegen. Dit was nodig omdat

de gemeentelijke architectuurhistorici deze werkzaamheden niet zelf konden uitvoeren binnen hun beschikbare werkuren.

Planning

Het project is, vanwege de veelheid aan adressen/eigenaren opgedeeld in zes aanwijsrondes. Bij deze aanwijsrondes is een prioritering aangebracht, waarbij de gebieden met de minste bescherming (dus liggend buiten een beschermd stads- of dorpsgezicht, of buiten een genomineerd beschermd gezicht) voorrang kregen. De planning was als volgt:

2009: de pilot: deze werd gevormd door de 80 meest aansprekende objecten/complexen uit de inventarisatie, **de evaluatie van de pilot:** besluit van de raad om het project al dan niet voort te zetten op basis van de ervaringen uit de pilot en **de tweede ronde:** de objecten/complexen die buiten het (potentiële) stads- en dorpsgezicht liggen;

2010: de derde ronde: de objecten/complexen in Haarlem-Zuid en **de vierde ronde:** de objecten/complexen in Haarlem-Noord;

2011 (uitloop naar 2012): de vijfde ronde: de objecten/complexen in het centrum (straatnamen beginnend met een 'a' tot en met de 'm') en **de zesde ronde:** de objecten/complexen in het centrum (straatnamen beginnend met een 'n' tot en met de 'z'). Deze ronde had een korte uitloop naar 2012.

Toelichting op de uitloop:

Het einde van het project was oorspronkelijk voorzien voor eind 2011. De uitloop werd veroorzaakt door het grotere aantal betrokken adressen. Vooraf werd deze ingeschat op 2000, gaande het project bleken het er 2400 te zijn. Het verschil tussen deze oorspronkelijke schatting en het uiteindelijke aantal kan worden verklaard uit het feit dat er meerdere grote complexen in de selectie zaten die in de loop van de tijd zijn opgesplitst in afzonderlijke appartementen, waarmee er meer adressen/eigenaren kwamen.

Stappen in het aanwijzproces: procedure en communicatie met de eigenaren

Voor elke aanwijzing binnen het project is onderstaande werkwijze gevolgd:

1. Toezenden van informatiemateriaal en uitnodiging voor de informatiebijeenkomst aan de eigenaren.

De eigenaren kregen onder andere de redengevende omschrijving van hun pand, een lijst met antwoorden op veelgestelde vragen en informatie over het doel van de aanwijzingen en de juridische stappen in het proces toegestuurd. Op de gemeentelijke website werd de informatie up to date gehouden.

2. Informatieavond.

Alle zes informatiebijeenkomsten werden door ongeveer 100 eigenaren bijgewoond. De informatieavonden werden opgeknipt in een plenair gedeelte en, na de pauze, een infomeel gedeelte met informatiestandjes. In het plenaire deel vond een presentatie plaats het doel van het project, de stappen in het aanwijzproces en de cultuurhistorische waarde van de aan te wijzen panden. Vervolgens kon men bij de informatiestandjes terecht met specifieke vragen over de eigen panden en situatie.

Wethouder monumentenzorg, Jan Nieuwenburg, is bij alle bijeenkomsten aanwezig geweest om zelf aan de eigenaren uit te leggen wat het belang van de aanwijzingen was.

3. Toezending, publicatie en ter visielegging ontwerpbesluiten tot plaatsing.

Ongeveer twee á drie weken na de informatiebijeenkomst werden de ontwerpbesluiten met de redengevende omschrijving aan de eigenaren toegezonden en bij de publieksbalie ter inzage gelegd. De eigenaren kregen zes weken de tijd om een zienswijze in te dienen over het ontwerpbesluit.

4. Als er geen zienswijze door de eigenaar werd ingediend volgde na de zienswijzentermijn toezending van het definitieve aanwijzingsbesluit (plus publicatie en ter visielegging).

De betrokken eigenaren ontvingen een brief met daarbij het plaatsingsbesluit en de redengevende omschrijving. Voor de grondgebonden objecten werd een monumentenschildje meegezonden.

Vervolgens werden de panden ingeschreven in het gemeentelijk monumentenregister en aangemeld in het kader van de Wet publiekrechtelijke beperkingen. Er volgde een publicatie in de Stadskrant en de besluiten werden opnieuw ter inzage gelegd in verband met de beroepsmogelijkheid.

5. Als er wél zienswijzen werden ingediend binnen de zienswijzentermijn.

Als de eigenaar daarom vroeg, werd er een hoorzitting gehouden waarin hij zijn zienswijze kon toelichten. Van deze mogelijkheid is in het hele proces door ongeveer 20 partijen gebruik gemaakt. De overige zienswijzen zijn verder schriftelijk afgehandeld.

Als er in de zienswijze werd getwijfeld aan de monumentale waarde van het betreffende pand, of als er opmerkingen waren over de inhoud van de redengevende omschrijving, werden deze stukken om een reactie verzonden aan het Monumenten Advies Bureau.

Het Monumenten Advies Bureau werd gevraagd te reageren op de onderdelen van de zienswijzen die betrekking hadden op de monumentale waarde van de panden.

Deze reactie werd, samen met de zienswijzen en een eventuele correctie op de redengevende omschrijvingen om advies voorgelegd aan de ARK.

In een aantal gevallen constateerde de ARK dat een object tussen 2001 en 2009/2012 zo ingrijpend in de monumentale waarde was aangetast dat plaatsing op de gemeentelijke monumentenlijst niet meer gerechtvaardigd was. Voorbeeld van een dergelijke situatie was een complex aan de Verspronckweg, waarbij het complex en het gevelbeeld ernstig waren aangetast door de grote diversiteit in dakopbouwen.

Het college heeft alle adviezen van de ARK in dit project overgenomen.

6. Definitieve besluitvorming.

Alle naar voren gekomen belangen werden, samen met het advies van de ARK meegewogen bij de totstandkoming van het definitieve plaatsingsbesluit van het college. Per aanwijzronde werd de afhandeling van de zienswijzen gebundeld in een Nota van Zienswijzen. Deze zijn alle 6 ter informatie doorgezonden aan de Commissie Ontwikkeling. Na besluitvorming in het college, werd aan de eigenaren het gemotiveerde besluit om wel of niet tot plaatsing over te gaan toegezonden. In het geval er wel tot plaatsing werd overgegaan ontvingen de eigenaren van grondgebonden objecten een monumentenschildje.

7. Beroepsmogelijkheid

Gedurende een periode van 6 weken na verzending van het besluit, kon de eigenaar hiertegen in beroep bij de rechtbank, afdeling bestuursrecht (het beroep had geen opschortende werking).

Na de definitieve plaatsing is er voor elk monument een registerblad opgesteld. Ten slotte werd de plaatsing aangetekend in het register van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen.

4. Waar mogelijk standaard, waar nodig maatwerk

Aanpassingen in de aanwijspprocedure gedurende het proces

In veruit de meeste gevallen voldeed de standaardprocedure voor de aanwijzing. In de eerste twee aanwijzronden kwamen, logischerwijs, zaken naar voren die leidden tot kleine aanpassingen in de procedure. Na de ervaringen uit de twee ronden bleek de standaardprocedure voor verreweg de meeste gevallen prima te werken.

Speciale gevallen, maatwerk

De aan te wijzen objecten waren voor het overgrote deel woningen en meestal gaven deze aanwijzingen geen onvoorziene complicaties die het aanwijspproces zouden vertragen. Maar er werden ook objecten zoals winkels, kantoren, fabrieksgebouwen, kerken en begraafplaatsen aangewezen. Voor die bijzondere objecten/complexen (bijvoorbeeld leegstaande gebouwen) was een intensiever contact met de eigenaren nodig.

In veel gevallen maakten de eigenaren zich zorgen over beperkingen voor toekomstige ontwikkelingen.

Er was in één geval sprake van een kerkgebouw waarvoor concrete plannen waren om het gebouw af te stoten. Dit betrof kapel Nieuw Vredenhof in Haarlem Zuid. Door de aanwijzing als gemeentelijk monument is dit

cultureel erfgoed behouden gebleven. De gemeente werkt actief mee bij het vinden van een geschikt hergebruik voor dit gebouw.

Bij de eigenaren van winkels, kantoren en (vm.) fabrieksgebouwen was er soms sprake van de vrees het object niet meer naar eigen inzicht te kunnen uitbreiden/ontwikkelen. Er zijn uiteraard ook beperkingen bij verbouw van een monumentaal pand. Maar de gemeente denkt actief mee over wat er wèl mogelijk is bij herbestemming, zonder dat de monumentale waarde van het pand verloren gaat.

Voorbeelden van geslaagde herbestemming van objecten uit het project zijn de voormalige Cinema Palace bioscoop die inmiddels tot winkel is verbouwd en de voormalige Mariastichting, waar nu appartementen in zijn ondergebracht.

5. Zienswijzen, beroep en hoger beroep

In de Monumentenverordening Haarlem 2006 is vastgelegd dat voor de aanwijzing van de gemeentelijke monumenten toepassing wordt gegeven aan afdeling 3:4 van de Algemene wet bestuursrecht. Dit betekent dat de betrokken eigenaren binnen zes weken na verzending van de ontwerpbesluiten tot plaatsing een zienswijze konden indienen. Aansluitend aan het definitieve besluit stond gedurende zes weken voor belanghebbenden beroep open bij de rechtbank.

Zienswijzen

In totaal zijn er in het hele project 298 zienswijzen ingediend. Dit komt neer op een gemiddelde per aanwijzronde van 13% op de verzonden ontwerpbesluiten. De verdeling over de afzonderlijke aanwijzrondes was als volgt:

Ronde 1: 215 aangeschreven eigenaren, 65 zienswijzen, 30% van de aangeschreven eigenaren.

Ronde 2: 550 aangeschreven eigenaren, 109 zienswijzen, 20% van het aantal aangeschreven eigenaren.

Ronde 3: 470 aangeschreven eigenaren, 58 zienswijzen, 12% van het aantal aangeschreven eigenaren.

Ronde 4: 304 aangeschreven eigenaren, 31 zienswijzen, 10% van het aantal aangeschreven eigenaren.

Ronde 5: 398 aangeschreven eigenaren, 18 zienswijzen, 4,5% van het aantal aangeschreven eigenaren.

Ronde 6: 311 aangeschreven eigenaren, 17 zienswijzen, 5% van het aantal aangeschreven eigenaren.

Deze cijfers geven per ronde procentueel een afname te zien van het aantal zienswijzen.

De eerste en tweede aanwijzronde kenden relatief veel zienswijzen. Het op een dergelijk grote schaal aanwijzen van gemeentelijke monumenten was nieuw in Haarlem en heel wat eigenaren waren ongerust over de gevolgen van de aanwijzing. Men vreesde vooral voor verplicht onderhoud, hogere onderhoudskosten, waardevermindering van het object en voor het feit dat men bij een monument “geen spijker meer in de muur zou mogen slaan“ zonder vergunning. Deze denkwijze werd in deze twee ronden versterkt door een speciaal hiervoor opgerichte belangenvereniging, de Stichting Monumentenbelang Haarlem. Deze stichting kwam met voor de eigenaren verontrustende berichten over extra kosten, langere procedures en waardevermindering van objecten, als gevolg van de monumentenaanwijzing. Om tegemoet te komen aan bezwaarden heeft de gemeente een aantal maatregelen genomen:

1. de afschaffing van de leges voor de monumentenvergunning voor eigenaren van gemeentelijke monumenten.
2. de omzetting van de vergunningsplicht voor regulier onderhoud aan het monument in een melding;
3. het actief aanbieden van advies bij verbouwingen door gemeentelijke architectuurhistoricus).

Door in het project zo veel mogelijk mee te denken vanuit positie van de eigenaren en hen waar dat kon te ondersteunen, is gaandeweg het project de weerstand bij de eigenaren afgenomen. Blijft natuurlijk, maar dat is inherent aan de bescherming van cultureel erfgoed, dat eigenaren hun pand niet meer volledig naar eigen inzicht kunnen wijzigen. Na 1 januari 2012 is echter door het rijk bepaald dat voor rijksmonumenten geen monumentenvergunning meer nodig is voor werkzaamheden aan de niet monumentale onderdelen van een pand of object. Deze dereguleringsmaatregel is vanaf die datum ook van toepassing op de gemeentelijke monumenten.

Afgezien van de zienswijzen die direct betrekking hadden op de aanwijzing als gemeentelijk monument, werd in de zienswijzen regelmatig ook gevraagd om betere onderhoud en inrichting van de nabije woonomgeving.

De afname van het percentage zienswijzen in de achtereenvolgende rondes kan voor een deel ook worden verklaard uit het feit dat het beroep van de eigenaren uit de eerste twee rondes bij de rechtbank in vrijwel alle gevallen ongegrond werd verklaard.

Beroep

Een klein deel van de indieners van de zienswijzen, is na de definitieve aanwijzing in beroep gegaan bij de rechtbank.

Van de naar schatting 20 zaken die in de eerste vijf rondes¹ aan de rechtbank werden voorgelegd, werd de gemeente in 3 gevallen in het ongelijk gesteld. Het ging in deze gevallen uitsluitend om vormfouten zoals een verkeerde adressering, een onvoldoende duidelijke redengevende omschrijving en het ontbreken van een deskundigen (tegen-)rapport. Voor deze objecten werd de procedure tot aanwijzing opnieuw gestart en met succes afgerond.

Bij een aantal rechtszaken is (na verder overleg met de gemeente) voorafgaand aan de uitspraak van de rechtbank door de eigenaar besloten het beroep in te trekken. Twee eigenaren zijn, na bij de rechtbank in het ongelijk te zijn gesteld, in hoger beroep gegaan. Ook deze plaatsingen bleven uiteindelijk in stand.

4. Communicatie

Aandacht voor het project in de dag- en weekbladen

Op een aantal markeerpunten in het project is ook door de plaatselijke pers aandacht besteed aan het project:

Op 23 maart 2009 heeft wethouder Nieuwenburg tijdens een feestelijke bijeenkomst, het eerste monumentenschildje uitgereikt aan mevrouw Blok, regiodirecteur van woningbouwcorporatie Ymere voor het gemeentelijk monument aan de Eemstraat, Jan Gijzenkade en Lekstraat (de zogenoemde heiligen huisjes).

Op 11 september 2010 werd tijdens de Monumentendagen het 1000^e schildje door de wethouder overhandigd aan de enthousiaste eigenaar van het pand Oosterhoutlaan 20.

En ten slotte bevestigde de wethouder op 22 maart 2012 het laatste monumentenschildje van dit project aan de gevel van het pand Spaarne 117.

Bij alle bijeenkomsten werd ook de organisator van het burgerinitiatief, mevrouw Rietvink, uitgenodigd. Zij heeft bij de laatste bijeenkomst uitgesproken blij te zijn met de gerealiseerde aanwijzingen. Zij riep hierbij nogmaals op om in onze eigen stad waakzaam te blijven en verdere achteruitgang of vernietiging van cultuurhistorische waarden te voorkomen.

Communicatie met de betrokken eigenaren

Gedurende het hele project is er veel geïnvesteerd in een goede informatievoorziening richting de eigenaren. Dit gebeurde onder andere in de informatiebijeenkomsten, in de correspondentie over de aanwijzing, via de gemeentelijke website en via één op één gesprekken met de projectleider of de betrokken architectuurhistoricus.

5. Ondersteuningsmaatregelen voor de eigenaren

Bij de start van het project bestond het voornemen om de eigenaren van de gemeentelijke monumenten te ondersteunen. Het ging hierbij om:

- A. het aanbieden van de mogelijkheid om voorafgaand aan de werkzaamheden aan het monument adviseren door de architectuurhistorici;
- B. het aanbieden van gratis bouwkundige inspecties;
- C. het, onder voorwaarden, aanbieden van een laagrentende lening voor onderhoud/restauratie
- D. het aanbieden van een monumentenschildje

---

¹ De gegevens hierover van de laatste aanwijzrondes zijn nog niet bekend, omdat de aanwijzingen van de panden waarvoor een zienswijze is ingediend op 1 mei 2012 zijn verzonden. De betrokken eigenaren hebben daarna nog zes weken de tijd om in beroep te gaan. Op basis van de ervaringen uit de voorgaande aanwijzrondes, worden hier geen grote afwijkingen in de aantallen verwacht.

A. Advisering over werkzaamheden aan het monument

Om de eigenaren zo goed en snel mogelijk door het (monumenten-)vergunningproces te helpen, is het belangrijk gemeentelijk advies over de materialen en werkwijze te geven voordat de concrete plannen worden ingediend. Deze mogelijkheid wordt zo ruim mogelijk naar de eigenaren gecommuniceerd. De architectuurhistorici hebben als taak de monumentale waarden van de panden zoveel mogelijk te beschermen. Toch kunnen er vaak alternatieve oplossingen worden bedacht die recht doen aan het monumentale karakter van het pand en tegelijk aansluiten bij de wensen van de eigenaar zelf.

B. Gratis bouwkundige inspecties

Aan de eigenaren werd, direct na plaatsing van het object, een gratis bouwkundige inspectie aangeboden. Uit het inspectierapport blijkt welke bouwkundige gebreken er zijn aangetroffen. Tegelijk wordt aan de eigenaar geadviseerd welke herstelwerkzaamheden idealiter, in volgorde van prioriteit, zouden moeten worden uitgevoerd.

In 2010 is een begin gemaakt met de inspecties. Op basis van een Europese aanbestedingsprocedure werd gekozen voor de firma Tak Architecten uit Leiden. Naar verwachting hebben alle eigenaren die hiervoor in aanmerking willen komen medio 2012 een inspectierapport in huis. Verwachting is dat ongeveer een derde van alle aangeschreven eigenaren prijs stelt op een dergelijk rapport.

Omdat niet alle eigenaren een inspectierapport wilden, (om redenen van privacy of omdat zij al zelf nauwe contacten met een aannemer hebben) is een deel van het budget aangewend voor inspecties van panden die in gemeentelijk bezit zijn.

Op basis van de rapporten die inmiddels zijn opgemaakt, kan op dit moment de voorlopige conclusie worden getrokken dat de onderhoudstoestand van de geïnspecteerde panden over het algemeen als redelijk kan worden bestempeld. Volgend jaar zal er een eerste evaluatie verschijnen van de resultaten met de Haarlemse Monumentenlening. Hierbij zal ook de relatie met de onderhoudstoestand van de geïnspecteerde gemeentelijke monumenten worden gelegd.

C. Monumentenschildjes

Om in het stadsbeeld de aandacht te vestigen op de aanwezigheid van gemeentelijke monumenten is er een gemeentelijk monumentenschildje ontworpen (zie het voorblad van deze evaluatie).

Dit schildje is verzonden aan alle betrokken eigenaren van de grondgebonden woningen. Deze kunnen het schildje aan hun gevel bevestigen.

In totaal zijn er rond de 1400 schildjes aan eigenaren uitgereikt.

D. Laagrentende lening, Haarlemse Stimuleringsregeling monumenten

Op 1 juni 2012 is het Haarlems Monumentenfonds (de stimuleringsregeling monumenten) in werking getreden. Het beheer van het fonds berust bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland (SVN). Voordat een laagrentende lening kan worden aangevraagd, beoordeelt de gemeente of de werkzaamheden bijdragen aan de instandhouding van het pand en tot welk bedrag maximaal geleend kan worden. Het SVN treedt op als bank voor de gemeente en verstrekt de leningen tegen een rente die maximaal 5% onder de marktrente ligt. Gezien factoren zoals ontwikkelingen rondom de woningmarkt en de crisis is nog moeilijk te voorspellen in welke mate een beroep zal worden gedaan op de Haarlemse Stimuleringsregeling Monumenten. Dan zal blijken of het gereserveerde budget voldoende is. Na 1 juni 2013 verschijnt een evaluatie van de regeling over het eerste jaar.

6. Financiën

Beschikbaar budget

Voor de uitvoering van het project in de periode van 1 januari 2009 tot en met 31 januari 2011 was een totaal budget gereserveerd van € 1.061.000,--. Dit bedrag was als volgt opgebouwd:

2009:	€ 211.000,--
2010:	€ 425.000,--
2011:	€ 425.000,--

Doel was in bovenstaande periode met dit beschikbare budget het project uit te voeren en om vanaf 2012 het jaarlijkse budget van € 425.000,-- beschikbaar te stellen voor het voeren van het Haarlemse Stimuleringsregeling Monumenten dat is ondergebracht bij het SVN.

Omdat het project een half jaar langer doorliep dan vooraf was gepland is een deel van het budget ad € 425.000,-- voor 2012 aangewend voor de Haarlemse Monumentenlening en een deel voor het afronden van het project: er is in 2012 dus € 250.000,-- naar het SVN gegaan en € 175.000,- gereserveerd voor de afronding van het project in de eerste helft van dat jaar.

Dit betekent dat in deze situatie voor de uitvoering van het gehele project in de periode 1 januari 2009 tot 1 juli 2012 € 1.236.000,-- beschikbaar zou zijn.

In 2010 is er echter in het kader van de ombuigingen twee keer een bedrag van het beschikbare budget overgeheveld naar de algemene middelen. Het ging hierbij om een bedrag van €200.000,- en om een bedrag van € 85.000,--.

Totaal beschikbaar voor het project was na aftrek van deze bedragen dus nog: € 951.000,--.

Verantwoording uitgaven ten laste van het project.

De uitgaven voor het project waren als volgt over de projectjaren verdeeld:

2009:	€ 171.492,-
2010:	€ 255.087,-
2011:	€ 248.258,-
2012:	€ 178.734,-
Totaal	€ 853.571,--

Bovenstaande betekent dat het project kon worden afgesloten met een positief saldo van € 97.429,--.*

* mogelijk komt er nog een aantal rekeningen binnen voor inspectierapporten die nog in 2012 vervaardigd worden. Eind 2012 kan het definitieve positieve saldo worden vastgesteld.

Specificatie uitgaven 1 januari 2009-1 juli 2012

Salariskosten projectteam:	€ 644.271,-
Externe advisering:	€ 31.730,-
Monumentenschildjes	€ 30.774,-
Communicatie (bijeenkomsten, folders)	€ 4.898,-
Inspectierapporten, 0-meting	€ 116.386,-
Divers onderzoek monumentenzorg	€ 25.512,-
	€ 853.571,-

Conform de huidige begrotingsvoorschriften zal het positieve resultaat van het project in de jaarrekening 2012 worden verwerkt. Er zal wel een bedrag van €17.000,-- gereserveerd blijven voor nakomende rekeningen voor eventueel nog in 2013 binnenkomende rekeningen van eind 2012 opgestelde inspectierapporten. Mocht hierop in de eerste manden van 2013 geen beroep meer worden gedaan, dan zal dit in de zomer van 2013 terugvloeien naar de algemene middelen.

7. Ten slotte

Met de beëindiging van dit project is de incidentele actie van de uitbreiding van de gemeentelijke monumentenlijst afgerond. De blijvende aandacht en zorg voor het Haarlemse cultureel erfgoed is uiteraard een structureel gegeven, mede met het oog op de leefbaarheid voor de inwoners en de aantrekkingskracht van de stad op toeristen.

BIJLAGE 1

In het project uitbreiding gemeentelijke monumentenlijst aangewezen gemeentelijke panden/complexen:

Accaciastraat 4-38
Alexanderstraat 12-14-16
Ampzingstraat 15-19, 10-22
Amsterdamsevaart 280, **begraafplaats**
Anegang 23
Anegang 25
Anegang 30
Anegang 36
Anna van Burenlaan 45-73
Anna van Burenlaan 48-56
Antoniestraat 5
Antoniestraat 65, Burgwal 100
Arnulfstraat 1-23 en 2-38
Baan 15
Baan 17
Baan 21
Baan 23
Baan 25, 25a
Baan 27
Baan 29
Baan 31-33
Baan 35-37-39
Baan 41-43
Baan 45
Baan 47/Kleine Houtweg 26
Bakenessergracht 24
Bakenessergracht 26b, Kalversteeg 1
Bakenessergracht 58, 58a, Korte Begijnesteeg 40
Bakenessergracht 75, 75rd
Bakenessergracht 81, 81a
Bakenessergracht 105
Bakkumstraat (**schoorsteen**) achter Zijlstraat 16
Barrevoetestraat 17, 17a
Barteljorisstraat 10
Barteljorisstraat 13
Barteljorisstraat 18, 18a-h
Barteljorisstraat 23
Barteljorisstraat 36
Barteljorisstraat 42-44/Zijlstraat 99, 99a-f
Beelslaan 20
Beelslaan 28
Begijnhof (10)
Bilderdijkstraat 1a
Boekenrodestraat 9
Bos en Vaartstraat 31-33
Botermarkt 14, 14a, 14b
Brouwerskade 3-9
Brouwersvaart z.n. **Kousebandbrug**
Burgwal 66
Churchillaan 7-19
Churchillaan 78
Coornhertstraat 17-37
Cornelissteeg 13
Crayensterlaan 142
Diederikstraat 1-25, 2-24
Doelstraat 13
Doelstraat 21 zw en rd
Doelstraat 23 (Lange Annastraat 37)
Donkere Spaarne 26, 26 rd

Dreef 4-6, 6a
 Dreef 8
 Dreef 12
 Dreef 16
 Dreef 18
 Dreef 20, **school**
 Duinvlietspad 1
 Duinvlietspad 3-5
 Duinvlietspad 7
 Duinvlietspad 9b
 Dusartstraat 2-8
 Eemstraat 15, **school**
 Eemstraat 19-35
 Eemstraat 58-72
 Eerste Emmastraat 1/Koninginneweg 52
 Eerste Emmastraat 3-5
 Eerste Emmastraat 8-10/Koorstraat 2
 Eerste Emmastraat 18
 Emauslaan 6
 Emauslaan 23-29
 Fonteinlaan 11
 Frankestraat 18
 Frankestraat 34 zw, rd/Peuzelaarsteeg 16-18
 Frankestraat 53
 Frans Halsplein 1,2,3,4,5
 Frans Halsplein 6,7,8,9,10
 Frans Halsstraat 1-27, 2-28
 Frederik Hendriklaan 23
 Frederik Hendriklaan 25
 Frederik Hendriklaan 43-53
 Frederik Hendriklaan 55, Prins Mauritslaan 22-30
 Frederikspark 10-12
 Gaelstraat 4-16
 Garenkokerskade 2-46
 Garenkokerskade 81, **school**
 Garenkokerskade z.n. **Garenkokersbrug**
 Garenkokerskade z.n. **Delftbrug**
 Gedempte Oude Gracht 38
 Gedempte Oude Gracht 55, **kerk**
 Gedempte Oude Gracht 84, 84a
 Gedempte Oude Gracht 95
 Gedempte Oude Gracht 137-139/Spaarne 112-114
 Gedempte Raamgracht 50, 50a-b
 Gedempte Voldersgracht 22
 Generaal Joubertstraat 34-36-38
 Gierstraat 2, 2a, 2b
 Gierstraat 26
 Gonnetsstraat 26
 Groot Heiligland 11
 Groot Heiligland 27
 Groot Heiligland 37 en 47
 Groot Heiligland 42
 Groot Heiligland 46
Grote Houtbrug
 Grote Houtstraat 4
 Grote Houtstraat 7
 Grote Houtstraat 14/Paarlaarsteeg 9-11
 Grote Houtstraat 18 a
 Grote Houtstraat 24
 Grote Houtstraat 26
 Grote Houtstraat 31
 Grote Houtstraat 48-50
 Grote Houtstraat 61
 Grote Houtstraat 73
 Grote Houtstraat 78
 Grote Houtstraat 85
 Grote Houtstraat 98 (tussen 96 en 100)

Grote Houtstraat 111-113
 Grote Houtstraat 148
 Grote Houtstraat 155
 Grote Houtstraat 157
 Grote Houtstraat 163
 Grote Houtstraat 173
 Grote Markt 14/Grote Houtstraat 2a
 Grote Markt 31/Jansstraat 80
 Haarlemmerhout **Maarschalkbank**
 Haarlemmerhout **Philip Lootsbank**
 Hagestraat 16
 Harmenjansweg 95
 Havenplein 1-6
 Havenplein 7-12
 Havenplein 13-22
 Havenplein 23-30
 Havenplein 31-36
 Hedastraat 2-18
 Hendrik Roozenlaan 32
 Heussensstraat 12-84, Akendamstraat 1 en 2, Sparenbergstraat 1 en 2
 Hof van Egmond 1-53 en 2-54
 Hogerwoerdstraat 12
 Hoogstraat 3, 3a
 Hoogstraat 10 zw en rd
 Houtmanpad 1-2a
 Houtmarkt 5
 Houtmarkt 19-21, Melkboersteeg 2-4
 Houtplein 2a, 2b, 2c
 Houtplein 24-26, Lorentzplein 1,1a, 2, 2a, 3rd
 Houtvaartpad 12-14
 Iordenstraat 77
 Jacob van Lenneplaan 1
 Jacobijnestraat 8
 Jan Gijzenkade 247-251
 Jan Gijzenkade 253-297
 Jansweg 34
 Jansweg 37
 Johan van Vlietstraat 81, 81rd, 83, 85
 Johannes de Breukstraat 14-32
 Johannes de Breukstraat 41-49, President Steijnstraat 1-5
 Johannes de Breukstraat 5-19
 Johannes de Breukstraat 6-12
 Johannes de Breukstraat 21-39
 Johannes de Breukstraar 34-40
 Jos Cuypersstraat z.n. (**gevelstenen**)
 Julianalaan 287
 Julianalaan 322
 Julianastraat 1-3
 Julianastraat 2
 Julianastraat 11
 Kamperlaan 2-92, Lommerlustlaan 2-6
 Kampersingel 2a
 Kampersingel 4a-b
 Kampervest 31
 Kenaupark 9, 9a
 Kerklaan 2-4
 Kerkplein, **begraafplaats**
 Kinderhuissingel 2b-c
 Kinderhuissingel 8-16
 Kinderhuissingel 24a-b
 Kinderhuissingel 78, **kerk**
 Kinderhuissingel 88-96
 Kinderhuisvest 1 zw en rd
 Kinderhuisvest 9-17
 Klein Heiligland 68 zw-rd en 70 zw-rd
 Klein Heiligland 88
 Kleine Houtstraat 48

Kleine Houtstraat 50 zw-rd
Kleine Houtstraat 64
Kleine Houtstraat 66, 66a, Gedempte Oude Gracht 123a
Kleine Houtstraat 68, Gedempte Oude Gracht 122a
Kleine Houtstraat 76
Kleine Houtstraat 80
Kleine Houtweg 21a-c
Kleine Houtweg 23-31
Kleine Houtweg 61
Kleine Houtweg 109
Kleverlaan 5, 7, 7a
Kleverlaan 172, 174
Kleverparkweg 15
Kleverparkweg 17
Kleverparkweg 23-29
Kleverparkweg 26-52
Kleverparkweg 31-37
Kleverparkweg 39-55
Kleverparkweg 66-70
Kleverparkweg 67-83
Kleverparkweg 72-76
Kleverparkweg 78-82
Kleverparkweg 118-130
Kloppersingel 65-93
Kloppersingel 95-125
Kloppersingel 127-163
Kloppersingel 165-177
Koningin Wilhelminalaan 16
Koninginneweg 1
Koninginneweg 2
Koninginneweg 3
Koninginneweg 10a-d
Koninginneweg 37
Koninginneweg 39-51
Koninginneweg 40-42
Koninginneweg 52, Eerste Emmastraat 1
Koninginneweg 53-61a
Koninginneweg 54-56
Koninginneweg 62
Koninginneweg 64
Koninginneweg 66-72, 72rd
Koninginneweg 92-94
Koninginneweg 96-100
Koninginneweg 107
Koninginneweg 108-110
Koningstraat 9, 9a, 9b
Koningstraat 37
Koningstraat 37a zw en rd
Koralensteeg 5-7
Korte Begijnestraat 15
Korte Dijk 7-19
Korte Jansstraat 4
Korte Veerstraat 3
Korte Wijngaardstraat 4a
Koudenhorn 4 zw en rd
Koudenhorn 6
Krocht 1-25
Kromme Elleboogsteeg 5-7
Kruisstraat 6
Kruisstraat 11
Kruisstraat 15-15a
Kruisstraat 20
Kruisstraat 26
Kruisweg 2a-k, 4, 6, 6a-b
Kruisweg 51a-c
Kruisweg 65-67
Kruisweg 68a-h

Lange Annastraat 2
 Lange Annastraat 10
 Lange Annastraat 12a,b,c,d,f,g,i
 Lange Annastraat 50
 Lange Begijnestraat hoek Korte Begijnestraat
 Lange Lakenstraat 18
 Lange Margarethastraat 79
 Lange Veerstraat 6
 Lange Veerstraat 7
 Lange Veerstraat 8
 Lange Veerstraat 14
 Lange Veerstraat 16
 Lange Veerstraat 23, 23a-b
 Lange Veerstraat 24-26
 Lange Veerstraat 32
 Lange Wijngaardstraat 7
 Lange Wijngaardstraat 13
 Lange Wijngaardstraat 14
 Langendijkstraat 1c
 Leidseplein 36-38
 Leidsevaart 92-102
 Leidsevaart 218-220
 Leidsevaart zn Emmabrug
 Leidsevaart zn Leidsebrug
 Leidsevaart zn Hendrikbrug
 Leidsevaart zn Zijlbrug
 Lekstraat 2-34
 Lingestraat 46
 Linnaeuslaan 4
 Linnaeuslaan 27-29, Kleine Houtweg 245
 Linschotenstraat 21
 Linschotenstraat 23
 Lorentzkade 74-76
 Louise de Colignylaan 2-24
 Lourens Costerstraat 2-22, 1-23
 Lucas Meijerstraat 20
 Maerten van Heemskerckstraat 1-11
 Marcellisvaartpad 13-15
 Meidoornplein 1-47, 2-48
 Merovingenstraat 3-11 en 13-49
 Minckelersweg 2, directiekantoor
 Minckelersweg 2, portiersloge
 Minckelersweg 2, gebouw A
 Minckelersweg 2h, gebouw D-E
 Minckelersweg 2m, gebouw B-C
 Molenaerstraat 16-18
 Molijnstraat 1-21
 Molijnstraat 6-16, Deckerstraat 39
 Molijnstraat 23-25
 Morinnesteeg 1
 Morinnesteeg 3a-b
 Muiderslotweg 231-243
 Nassaulaan 1, 1a-b
 Nassaulaan 86
 Nassauplein 2-62
 Nassastraat 12, 12a-b,
 Nassastraat 15
 Nic. van der Laanstraat 8-20
 Nic van der Laanstraat 25, 25a, **school**
 Nieuwe Gracht 5-5a
 Nieuwe Gracht 11
 Nieuwe Gracht 35-37
 Nieuwe Gracht 43
 Nieuwe Gracht 45a-f
 Nieuwe Gracht 51
 Nieuwe Gracht 53
 Nieuwe Gracht 55

Nieuwe Gracht 57
 Nieuwe Gracht 88-94
 Nieuwe Gracht 96-96a
 Nieuwe Gracht 106-110
 Nieuwe Gracht zn **Jansbrug**
 Nieuwe Groenmarkt 18
 Nieuwe Kruisstraat 19-21
 Nieuwe Landstraat 2-10
 Nieuweweg 3
 Nieuweweg 13
 Noordschalkwijkerweg 105-106
 Noordschalkwijkerweg 109, 109a, 109b
 Noordschalkwijkerweg 133
 Olmenstraat 37-71
 Omvalspoort 14
 Oorkondelaan 3, Slachthuisstraat 152
 Oosterhoutlaan 6
 Oosterhoutlaan 20
 Oostkolk 17
 Oranjekade 5-25
 Oranjekade 27-41
 Oranjeplein 13
 Oranjeplein 30-32
 Oranjestraat 83-85
 Ostadestraat, van, 8, 8a
 Oude Groenmarkt 22
 Oude Zijlvest 1-27
 Oude Zijlvest 29,31,33,35,37,39,41,43,45
 Paarlaarsteeg 10
 Parklaan 1
 Parklaan 8-8a
 Parklaan 10-12-14
 Parklaan 13
 Parklaan 14a-14b
 Parklaan 15, 15b-d
 Parklaan 21
 Parklaan 28-30
 Parklaan 59, Jansweg 47
 Parklaan 69
 Patrimoniumstraat 1-19,19a
 Patrimoniumstraat 4-14
 Patrimoniumstraat 16-24
 Patrimoniumstraat 21-31
 Patrimoniumstraat 26-36
 Paul Krugerkade 45
 Paul Krugerkade 47
 Paviljoenslaan 3
 Pieter Kiesstraat 46
 Pieter Kiesstraat 48
 Pieter Kiesstraat 73
 Pijlslaan 98-98a
 Pladellastraat 2-12
 Planetenlaan 9/Johan de Meesterstraat 20, **school**
 Plesmanplein 8, **school**
 Pol 1
 Pol 20
 Pol 48-50
 Prins Mauritslaan 11-15 en 19-23
 Prins Mauritslaan 22-30, Frederik Hendriklaan 55
 Prinsen Bolwerk 5-7
 Prinsen Bolwerk 10-12
 Prinsen Bolwerk 42-44
 Prinses Beatrixplein 6, Kromhoutlaan 12, **kerk**
 Prinsessestraat 10, **transformatorhuisje**
 Raaks 1-3
 Raamsingel 4-6
 Raamsingel 42

Raamsingel 44, 44rd, 44a
Raamsingel 46, 46a
Raamsingel 48, 50 en 50rd
Raamsingel 52, 52rd
Raamvest 1
Raamvest 3
Ramplaan 22
Ramplaan 24
Ramplaan 84
Ramplaan 108, **kerk**
Richard Holkade 9, **kerk**
Ridderstraat 29
Ridderstraat 33
Rijksstraatweg 22-24
Rijksstraatweg 26
Rijksstraatweg 28, **kerk**
Rijksstraatweg 355 **kerk**
Rijksstraatweg 361
Rijksstraatweg 374, **school**
Rijksstraatweg 427-429
Rijksstraatweg bij 355, **begraafplaats**
Ripperdastraat 13
Ripperdastraat 13a
Riviervismarkt 13
Roemer Visscherstraat 144-178
Roemer Visscherstraat 265-311
Roerdomplein 19, **school**
Rollandstraat 35-38
Roskamstraat 39-59
Rozenhagenplein 1-13
Rozenhageplein 2-14
Rozenhagestraat 16-48
Rozenhagestraat 17-47
Rozenhagestraat 49-67
Rozenhagestraat 50-60
Schagchelstraat 11
Schagchelstraat 16-16a
Schagchelstraat 29-31
Schagchelstraat 46
Schalkwijkerstraat 61-71
Schalkwijkerstraat 73-83
Schalkwijkerstraat 85-93
Schalkwijkerstraat 95-105
Schalkwijkerstraat 107-113
Scheepmakersdijk 5a
Schotersingel 1-19
Schotersingel 67a-f
Schotersingel 69-85
Schotersingel 87a-c, 87d-e
Schotersingel 113-121
Schotersingel 125-129
Schotersingel 145-155
Schotersingel zn **Kennemerbrug**
Schotersingel zn **Noorderbrug**
Schoterstraat 4, **school**
Schoterveenpolder 1a
Schouwteslaan 25
Schouwteslaan 63, Van Merlestraat 1
Smedestraat 11, 11a-1
Smedestraat 34-36
Smedestraat 38
Soendaplein 7
Soendaplein 9
Soendaplein 27-29 **begraafplaats**
Sophiastraat 9
Spaarndammerdijk 87a
Spaarndammerdijk 95-95a

Spaarndamseweg 50-60
 Spaarndamseweg 62-68
 Spaarndamseweg 404-422
 Spaarne 9a
 Spaarne 15a,b,c
 Spaarne 38, 38a
 Spaarne 62
 Spaarne 64
 Spaarne 65
 Spaarne 82
 Spaarne 94, 94a-c
 Spaarne 117
 Spaarne zn Gravestenenbrug
 Spaarnelaan 4-5
 Spaarnelaan 7
 Spaarnelaan 8
 Spaarnwouderstraat 32-34
 Spaarnwouderstraat 41zw en rd
 Spaarnwouderstraat 59
 Spaarnwouderstraat 61
 Spaarnwouderstraat 77
 Spanjaardslaan 3
 Spekstraat 8zw en rd
 Spijkermanslaan 27, tuinhuis
 Spruitenbosstraat 19
 Spruitenbosstraat 21
 Saten Bolwerk 32-34
 Staten Bolwerk
 Stephensonstraat 1, **kerk**
 Stolbergstraat 1
 Stolbergstraat 9
 Stooftsteeg 6
 Taanplaats 24 bij Westkolk
 Taanplaats 26 bij Westkolk
 Taanplaats 28 bij Westkolk
 Taanplaats zn **brug** De Balk
 Talmastraat 1-11
 Talmastraat 2-10
 Talmastraat 12-26
 Talmastraat 13-31
 Tuindorpslaan 4a achter 6, **transformatorhuisje**
 Tweede Emmastraat 7-9
 Ursulastraat 8-12
 Van Eedenstraat 7
 Van Eedenstraat 9
 Van Eedenstraat 14, Tempeliersstraat 20a
 Van Egmondstraat 3-11
 Van Egmondstraat 4
 Van Oldenbarneveltlaan 15
 Velsersstraat 55, **school**
 Velsersstraat 57, **school**
 Velsersstraat 77, Molenaerstraat 20, Gerrit van Heesstraat 18, **kerk**
 Vergierderweg 271
 Vergierderweg 452-454
 Verspronckweg 1
 Verspronckweg 21-27
 Verspronckweg 29-35
 Verspronckweg 37-43
 Verspronckweg 148-150
 Verspronckweg 203
 Verspronckweg 205
 Vijverlaan 2-4
 Vissereinde 75
 Vondelweg 342-392
 Vondelweg 511-515
 Voorhelmstraat 1-3
 Vredenhofstraat 23-25

Vredenrijkstraat 1-11
Vredenrijkstraat 4-10
Vredenrijkstraat 13-19
Vredenrijkstraat 14-24
Vredenrijkstraat 23-37
Vredenrijkstraat 26-36
Vrouwehekstraat 1-13, Zocherstraat 79
Vrouwehekstraat 2-16, Patrimoniumstraat 2
Vrouwehekstraat 15-25
Vrouwehekstraat 18-28
Vrouwehekstraat 27-37
Vrouwehekstraat 30-44
Vrouwehekstraat 39-49
Vrouwehekstraat 46-56
Vrouwehekstraat 51-65
Vrouwestraat 8
Waarderweg 132
Wagenweg 42-44
Wagenweg 54
Wagenweg 56
Wagenweg 63
Wagenweg 64
Wagenweg 200-204
Wagenweg 208
Wagenweg 224
Wagenweg 230
Waldeck Pymontstraat 42-46
Warmoesstraat 2
Warmoesstraat 6-8
Warmoesstraat 7
Warmoesstraat 10
Warmoesstraat 12
Warmoesstraat 14
Warmoesstraat 30, Anegang 25a
Westerhoutpark 3-5-7
Westerhoutpark 16
Westerhoutpark 32
Westkolk 4-6
Wilgenstraat 13-43
Wilgenstraat 81 (**school**)
Wilhelminapark 1
Wilhelminapark 2-3
Wilhelminapark 4-5
Wilhelminapark 6
Wilhelminapark 8-9
Wilhelminapark 10-11
Wilhelminapark 12-13
Wilhelminapark 14-15
Wilhelminapark 16-17
Wilhelminapark 18-22
Wilhelminapark 23
Wilhelminapark 24-25
Wilhelminapark 26
Wilhelminapark 27
Wilhelminapark 29
Wilhelminapark 30-31
Wilhelminapark 32-32a
Wilhelminapark 33-34
Wilhelminapark 35-36
Wilhelminapark 37-38
Wilhelminastraat 14-16
Wilhelminastraat 18
Wilsonsplein 4
Wilsonsplein 9rd, 11a-b, 13
Wilsonsplein 17, 19, 21
Witte Herenstraat 2
Witte Herenstraat 10-20

Wolstraat 4-6
Zijlstraat 10-12
Zijlstraat 29
Zijlstraat 32
Zijlstraat 43
Zijlstraat 45
Zijlstraat 53
Zijlstraat 61
Zijlstraat 76, 76a
Zijlstraat 78
Zijlstraat 94
Zijlweg 24
Zijlweg 34
Zijlweg 58-60
Zijlweg 64
Zijlweg 103-115
Zijlweg 142-144
Zijlweg 168
Zijlweg 263
Zijlweg 265
Zijlweg 267-271
Zijlweg 279-281
Zijlweg 286
Zijlweg 308
Zijlweg **spoorwegviaduct**
Zocherstraat 9-27
Zocherstraat 29-39
Zocherstraat 41-47
Zocherstraat 44-58
Zocherstraat 49-67
Zocherstraat 60-78
Zocherstraat 69-77
Zocherstraat 80-90
Zoetestraat 14
Zoetestraat 46
Zomerkade 161-163
Zomerkade z.n. **kerk**
Zomerluststraat 4
Zomerluststraat 15
Zomerluststraat 23-25
Zuider Buiten Spaarne 86
Zuider Buiten Spaarne 98
Zuider Emmakade 43, **school**
Zuidschalkwijkerweg 7

BIJLAGE 2

Lijst met afvallers project uitbreiding gemeentelijke monumentenlijst 2009-2012

COMPLEX BIJ PLANETENBUURT

Arnoldystraat 16
Arnoldystraat 17
Arnoldystraat 18
Arnoldystraat 19
Arnoldystraat 20
Arnoldystraat 21
Arnoldystraat 22
Arnoldystraat 23
Arnoldystraat 24
Arnoldystraat 25
Arnoldystraat 26
Arnoldystraat 27
Haitsma Mulierstraat 15
Haitsma Mulierstraat 17
Haitsma Mulierstraat 19
Haitsma Mulierstraat 21
Haitsma Mulierstraat 23
Haitsma Mulierstraat 25
Haitsma Mulierstraat 27
Haitsma Mulierstraat 29
Haitsma Mulierstraat 31
Haitsma Mulierstraat 33
Haitsma Mulierstraat 35
Haitsma Mulierstraat 37
Haitsma Mulierstraat 39
Haitsma Mulierstraat 41
Haitsma Mulierstraat 43
Haitsma Mulierstraat 45
Haitsma Mulierstraat 47
Haitsma Mulierstraat 49
Middenweg 74
Middenweg 76
Middenweg 78
Middenweg 80
Middenweg 82
Middenweg 84
Middenweg 86
Middenweg 88
Middenweg 90
Middenweg 92
Middenweg 94
Van Olststraat 10
Van Olststraat 11
Van Olststraat 12
Van Olststraat 13
Van Olststraat 2
Van Olststraat 3
Van Olststraat 4
Van Olststraat 5
Van Olststraat 6
Van Olststraat 7
Van Olststraat 8
Van Olststraat 9

COMPLEX VERSPRONCKWEG 257-323

Verspronckweg 257
Verspronckweg 259
Verspronckweg 261
Verspronckweg 263
Verspronckweg 265
Verspronckweg 267
Verspronckweg 269
Verspronckweg 271
Verspronckweg 273
Verspronckweg 275
Verspronckweg 277
Verspronckweg 279
Verspronckweg 281

Verspronckweg 283
Verspronckweg 285
Verspronckweg 287
Verspronckweg 289
Verspronckweg 291
Verspronckweg 293
Verspronckweg 295
Verspronckweg 297
Verspronckweg 299
Verspronckweg 301
Verspronckweg 303
Verspronckweg 305
Verspronckweg 307
Verspronckweg 309
Verspronckweg 311
Verspronckweg 313
Verspronckweg 315
Verspronckweg 317
Verspronckweg 319
Verspronckweg 321
Verspronckweg 323

Afzonderlijke panden/objecten

Blinkertpad 3
Costermonument Haarlemmerhout (r.m.)
Damstraat 3 (onderdeel r.m.)
Jacobijnestraat 20
Kromme Elleboogsteeg 26-28 (onderdeel r.m.)
Lange Begijnestraat 3 zw (onderdeel r.m.)
Marcelisvaartpad 3
Marcelisvaartpad 7
Marcelisvaartpad 9
Pol (bij nr 6) taanschuur
Schotersingel 87 (huisnummer hoort niet bij het complex 87a,b,c en 87 d-e)
Vrouwestraat muur naast nr. 8 (onderdeel rijksmonument)
Willem de Zwijgerlaan Crayenesterbrug (= gemeente Heemstede)
Zijlweg 261
Zomervaart z.n. Nagtzaambrug
Zuid Schalkwijkerweg 30